

Jiří Souchop

Působení Huga Kubička v Mikulově

Hugo Kubiček (rodinný archiv)

Kubičkovy fotografie z období první světové války – portrétní foto, v lékárně v bosenském Bihaći (třetí zleva), v téže městě při cvičení s chorvatskými Sokoly (třetí zleva) a foto z konce války (rodinný archiv)

Hugo Kubiček v Mikulově v předválečných letech

Před příchodem do Mikulova zakoupil Kubiček v Husově ulici rozlehlý dům se zahradou. V přízemí domu si otevřel medicínální drogerii, kde kromě drogistického zboží prodával také léčiva. Kvůli přípravě léčiv a dalších produktů museli Hugo a Josefa, která mu v lékárně pomáhala, absolvovat drogistické zkoušky.

Již krátce po příchodu do Mikulova se Hugo Kubiček velmi aktivně zapojil do českého společenského dění, angažoval se i ve zdejší organizaci Sokola a působil také v místní organizaci Svazu československého důstojnictva, jehož členem se stal 1. ledna 1927, a to v hodnosti kapitána v záloze.

Jako aktivní člověk s velkým kulturním rozhledem se Kubiček znal a setkával s řadou významných osobností; tou největší byl český malíř Alfons Mucha. Ke vzniku přátelství mezi oběma muži jistě napomohly Muchovy silné vazby na Mikulov.

První pobyt Alfonse Muchy v Mikulově se datuje již do let 1881–1883, kdy sem umělec předsídlil poté, co přišel o místo malíře ve Vídni; na cestu dále než do Mikulova neměl tehdy více peněz. V Mikulově se Muchovi začalo dařit, živil se portrétováním a získal i řadu jiných zakázek. Další Muchův život ovlivnilo seznámení s hrabětem Khuen-Belassim, jenž si od něj nechal vymalovat Emin zámeček u Hrušovan nad Jevišovkou, stal se jeho mecenášem, a dokonce mu hradil studia v Mnichově a také určité období studií v Paříži, kde se později Mucha proslavil. Již věhlasný Alfons Mucha pak Mikulov koncem devadesátých let 19. století několikrát navštívil.

Kubiček se s umělcem seznámil pravděpodobně v první polovině třicátých let 20. století a užší přátelství mezi nimi se vyvinulo v souvislosti s významnou mikulovskou událostí roku 1935. V tomto roce došlo – pravděpodobně díky nápadu Muchova přítele a člena mikulovského oddělení finanční stráže Jana Turka – k odhalení pamětní desky, která odkazovala na Muchův pobyt v Mikulově. Kromě samotného vzdání pocty významnému umělci bylo odhalení pamětní desky českému malíři velmi důrazným vlasteneckým gestem, neboť v této době měla v Mikulově již značný vliv Sudetoněmecká strana, což se naplno projevilo v parlamentních volbách v roce 1935.

K samotnému odhalení pamětní desky mělo dojít 9. července 1935.¹ Mucha přijel do Mikulova již 7. července a druhý den navštívil i s manželkou Kubičkovy v jejich domě na Husově ulici. Z této návštěvy se dochovalo několik společných fotografií manželů Kubičkových a Muchových ze zahrady Kubičkova domu. Večer 8. července se Mucha stihl zúčastnit ještě slavnostního večírku konaného na jeho počest.

Následující den proběhlo pod patronací mikulovského okresního hejtmána JUDr. Kadeřávka odhalení Muchovy pamětní desky na průčelí hotelu U Iva. Ze strany městského zastupitelstva byla však tato událost bojkotována.² Na slavnostní akci vystoupil náčelník mikulovského Sokola Antonín Šimeček a také samotný Alfons Mucha. Na závěr pobytu navštívil Mucha ještě své známé z doby, kdy tu v osmdesátých letech působil. O své následující cestě z Mikulova ještě psal v dopise adresovaném Kubičkovi a zmínil se v něm o nehodě, již měli s automobilem řízeným mikulovským ředitelem české měšťanské školy Jaroslavem Zlámalem nedaleko Pohořelic – dotazuje se v něm na zdraví ředitele Zlámala a na stav jeho vozu.

Původní pamětní deska v Mikulově nevydržela bohužel dlouho, byla zde pouze do 9. října 1938, kdy ji zfanatizovaní Němci po připojení Mikulova k Říši strhli. K instalaci nové pamětní desky došlo v červenci roku 1999 z iniciativy mikulovského muzejního spolku.

¹ KORDIOVSKÝ, Emil: Alfons Mucha a Mikulov, Malovaný kraj. Vlastivědný časopis Slovácka a Záhori, roč. 21 (1985), č. 5, s. 15.

² KORDIOVSKÝ, Emil: Alfons Mucha a jeho mikulovská korespondence, Jižní Morava, roč. 22 (1986), s. 191.

Hugo Kubiček (zcela vlevo) a jeho žena Josefa spolu s manžely Muchovými, vpravo člen finanční stráže Jan Turek (rodinný archiv)

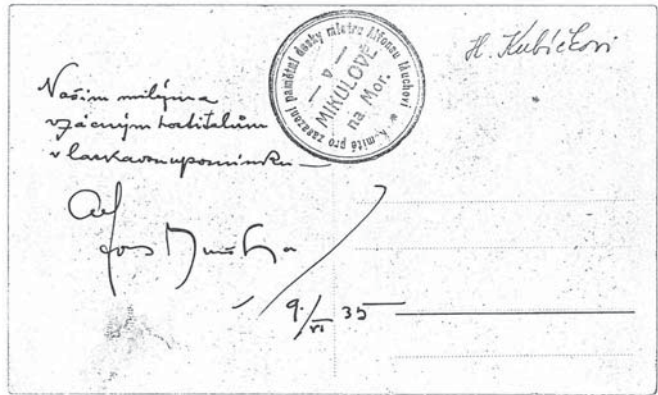
Rodina Kubičková s manžely Muchovými – zleva Kubičkův syn Drahomír, manželka Josefa, manželé Alfons a Marie Muchovi, Hugo Kubiček (Malovaný kraj)

Odhalení pamětní desky Alfonsi Muchovi na hotelu U lva v roce 1935 (archiv Regionálního muzea v Mikulově)

Mucha

Fotografie Alfonse Muchy s umělcovým věnováním (rodinný archiv)

7 Práze, 10. / 1911 35

Vážný pane Muzikáře
o vzácný příteli,

Tvoř Lavstaryj dopis stáse bobolom pítelohu
obraděti kám ze ordie dekyj. Kára ucaje jemu
se naitil z kvi. kam, kam jemu zaneš prvopni.
Jel jemu tam vltvnie obobor se setrali s dekyj
píteli. Z Amenyj, Měri tam přijel na Liciu.
Jela tam taty cel' mje rodina. Mě jani s dcerou
kam přichel, a ja s švi kam jeme se vnitel' a
hojstovine jst aca. Domovni sijn to nrať - a
mje to sime. Očtatni mím to lito pítelie
sophane - a ka kliču přijevaně tave po prvím
spnu. Ebnuči jemu se vntel' stviti' de jate
neme čel' aca ne Mlovam, naco se lviim zeicho
nejice. Dvoh-čl mje to spič a doat nil byd
sebor mrošl ež de Mřičera. Podvise mi. L. E
Vpomináme ota na Mřičer jst. na Krotj
ole Krdenyj aca. Nejice nás zmečluci aca myslu
na autemobolom nebodu. Pítelieč. Tak jst
všel nico blže vřle o pam zeditel' a o jaha vgr.
Mě jani nardel' hvi kije Křičer na to vpponeu,
a je-čl. ne vgr, nemjgh' mje na nastež' jemu jme
tak joprave ne mřičli. Vyžle prvím pam zeditel' -

že se očim jstbi' spohovimim vřtyt, Křičy nelyš mme
melye by Křičelie! Tak mme kři' jst neboda a
nail jst mje vřtyt spůsobem a z t' kři' vřtyt.
Vnrať jeme, čvaboblu, pítel' a kři' mme se vřtyt -
mivdomni a nardjemi na mve!

Cela gřitě kři' - i o receptu Křičerštyt
jeme pčel ilnu' m' jani ať si ho ať jst se
čiči' pčelice, a slyšon ilnu' že nrať - Křičelie
nrať tely a stob.

Jovidim se tady, že se pítel' poptat na mme
dávni' mje' Křičelie - stob že mme vřtyt.
Rě jst pítel' mivdomni sijn že mivdomni - jemu mje
jst mivdomni vřtyt ež doat hntelie.

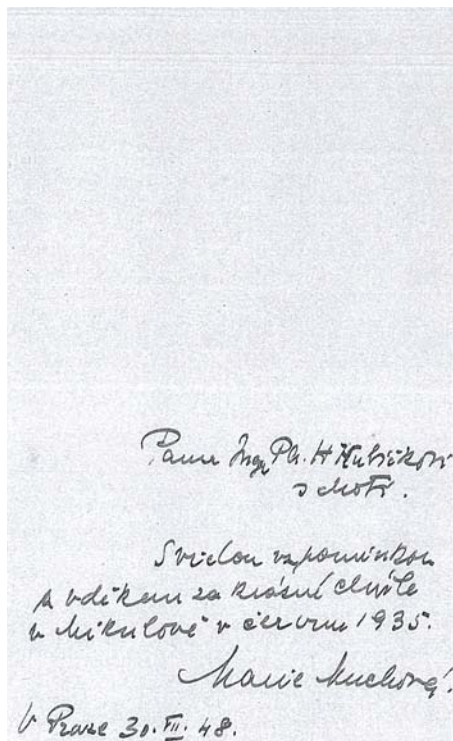
A tak celý ten. Běbim vřtyt jst kři' vřtyt
vřtyt se z kři' vřtyt pítel' mme mivdomni
vřtyt jst vřtyt pítel' vřtyt - a tak mje se
Křičelie vřtyt. Vřtyt, vřtyt Křičelie vřtyt
na mme mivdomni tely co dnos vřtyt jst vřtyt mje
jst vřtyt vřtyt. Pítel' mje že ten vřtyt - vřtyt - a vřtyt
např. kam že to vřtyt!

↓ Bohem a ne shledan!

Vpominám si vřtyt pítel' pam zeditel' a jst dekyj.
Mivdomni jani vřtyt mivdomni
a vřtyt že mme pítel' mje

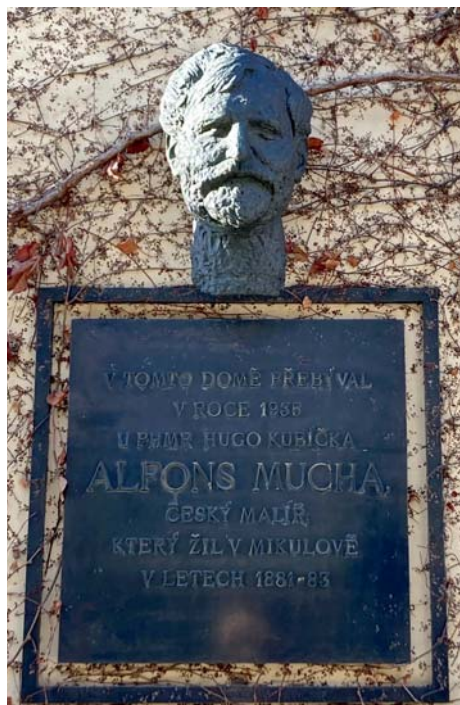
Vám vřtyt - vřtyt vřtyt vřtyt

af D u = G

† 14. VII. 1939.

Alfons Mucha

Vzpomínka na pobyt manželů Muchových v Mikulově zasláná manželům Kubičkovým po umělcově smrti Marii Muchovou (rodinný archiv)

Pamětní deska s bustou Alfonse Muchy od sochaře Nikose Armutidise na průčelí někdejšího domu Kubičkových, nyní hotelu Tanzberg v ulici Husova (foto Jiří Souchop)

Kubičkova válečná léta

Pro své vlastenecké postoje byl Hugo již v prvních dnech okupace zatčen a internován v Mikulově.³ Během svého věznění se zde seznámil s Ferdinandem Veverkou, pozdějším spolupracovníkem v odboji.

Ferdinand Veverka, narozený 20. května 1902 v obci Šemíkovice v okrese Znojmo, pracoval před válkou ve mlýně svého otce Josefa v obci Nové Mlýny. Po zabrání soudního okresu Mikulov nacisty byl 9. října zatčen a stejně jako Kubiček internován v Mikulově.⁴ Ve vězení spolu uzavřeli dohodu, že ten, kdo bude propuštěn, uvedomí vlivné osoby o zatýkání Čechů, které probíhá v landrátu Mikulov. Veverka byl skutečně po třech týdnech propuštěn a na svobodě kontaktoval pplk. Františka Feigerleho, občana z nedalekých Šakvic, s nímž začal organizovat převoz odbojářů za hranice.

Z Mikulova byl Hugo Kubiček převezen do Vídně, z vídeňského vězení byl však na základě intervence ze strany československé vlády po několika týdnech propuštěn. Tehdy zvažoval odchod z Mikulova do protektorátu. Kvůli žádosti českého konzula ve Vídni, aby neodcházel a stal se oporou pro zbylé Čechy v Mikulově, se nakonec rozhodl zůstat a vyhovět i další žádosti, a to o zorganizování odboje na Mikulovsku a Břeclavsku.⁵

V prosinci roku 1938 začal Hugo Kubiček organizovat odboj nejprve v Mikulově. Základem pro vytvoření odbojové skupiny se stali mikulovští občané české národnosti, kterých zde však zbylo pouze několik desítek. Při organizování protinacistických akcí na Mikulovsku spolupracoval Kubiček také s bývalou poslankyní strany národně socialistické Jaromírou Žáčkovou Batkovou. Postupně zde vznikla skupina provádějící akce v celém předválečném okrese Mikulov a do jejího čela se postavil pplk. Josef Feigerle.⁶ Skupině se podařilo navázat kontakt s odbojem v protektorátu. Pro přechod hranice a pohyb v protektorátu sloužily členům falešné průkazy, které obstaral pplk. Feigerle.

Velmi důležité pro skupinu bylo také navázání kontaktu s německým četníkem Josefem Langem z Milovic, antifašistou, jenž díky svému zaměstnání poskytoval členům skupiny utajené informace o policejních akcích proti nim a také vždy umožnil jejím členům přechod hranice do protektorátu.⁷ Dalším významným kontaktem se stala německá histonoška L. Lintnerová, pocházející rovněž z Milovic, která pro potřeby členů otvírala úřední dopisy. Lintnerová také likvidovala udání na členy skupiny.

Vrchní velitel skupiny pplk. Feigerle byl zapojen nejen v mikulovsko-břeclavské organizaci, ale také v organizaci Obrana národa v oblasti Velkého Meziříčí, kde se stal dokonce velitelem místní jednotky. Tyto jeho odbojové aktivity však byly odhaleny, což vedlo 22. září 1941 k jeho zatčení a 30. září 1941 k popravě. Ta se uskutečnila v rámci prvního brněnského stanného práva.⁸

Po popravě pplk. Feigerleho převzal velení nad mikulovsko-břeclavskou skupinou Hugo Kubiček a skupina se pod jeho vedením začala soustřeďovat zejména na výzvědnou a sabotážní činnost. Brzy se dostala do kontaktu s dalšími odbojovými skupinami. Přenos zpráv zprostředkoval zejména Jakub Bartoš operující v Lanžhotě, sloužící jako spojka na skupinu Clay-Eva. Významnou spojkou byl také Václav Šáněl, který předával zprávy partyzánskému štábu Murzin v Prušánkách, jenž byl již vybaven vysílačkou;

³ SKOPALÍK, Jindřich: Světlo v černé tmě. Krysy opouštějí loď. Šlo o naše město. Svoboda (rozhovor s Hugem Kubičkem), Nový život, roč. 6 (1965), č. 17 (22. dubna), s. 4.

⁴ Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, fond Svaz bojovníků za svobodu – okresní výbor Břeclav, inv. č. 70.

⁵ SKOPALÍK, c. d.

⁶ Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, fond Svaz bojovníků za svobodu – okresní výbor Břeclav, inv. č. 70.

⁷ Tamtéž.

⁸ MENŠÍKOVÁ, Miroslava: Internetová encyklopedie dějin Brna. František Feigerle [online]. Dostupné na https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5583 [cit. 15. září 2021].

označovali ji krycím názvem Filomena. Další důležitou spojkou byl Jan Cypris, který předával Kubíčkovy zprávy skupině Clay-Eva a rovněž štábu maršála Koněva.

Sabotážní činnost v civilní oblasti byla organizována také za pomoci zajatců pracujících ve vinohradech v okolí Mikulova. Zvláště dobrá byla spolupráce s francouzskými zajatci pracujícími ve vinohradech v okolí Pulgar⁹ a Zaječí, „kteří byli ochotni sabotovati, kde to jen bylo možné“.¹⁰ Zajatci byli také ochotni poskytnout pomoc při případném převratu.

Jednou z hlavních náplní práce skupiny byly sabotáže zaměřené na vlaky s vojenskou technikou – na jejich vykojení, případně srážky s jinými vlaky –, což často probíhalo za podpory německých železničářů. Klíčová akce pod Kubíčkovým vedením se uskutečnila v noci z 24. na 25. srpna 1944. Tehdy skupina provedla rozsáhlou železniční sabotáž v úseku Boří Les – Poštorná. Při výbuchu zde došlo ke zničení osmi vagonů z továrny Muna, mířících na Slovensko k potlačení odbojového hnutí, které pak přerostlo ve Slovenské národní povstání. Také byly zničeny dva tovární objekty přímo v samotném areálu zbrojovky Muna.

Osudnou se pro odbojovou skupinu stalo pořádání schůze v srpnu 1944. Skupina byla ze zahraničí pověřena vytvořením prvních revolučních národních výborů v oblasti mikulovského landrátu. Jejich cílem mělo být po osvobození okamžité převzetí správy nad územím. Hugo Kubíček byl na této schůzi ustaven předsedou Revolučního okresního výboru Mikulov. Bohužel právě kvůli této schůzi získalo gestapo první stopy při pátrání po členech skupiny, což se také zakrátko projevilo.

Ferdinand Veverka, u něhož již dříve proběhlo devět domovních prohlídek, byl 4. září 1944 i se svou manželkou zatčen. Manželé Veverkovi byli internováni nejdříve v Břeclavi, poté byli přesunuti do Vídně a Veverka sám byl nakonec deportován do koncentračního tábora Dachau.¹¹

Gestapo mělo přijít také pro Huga Kubíčka. K němu se naštěstí díky Josefu Langovi zavčas dostalo varování od Ferdinanda Veverky. Kubíček proto neváhal a okamžitě opustil svou drogerii, kterou měl v té době v Brněnské ulici, a uchýlil se na půdu nad ní, která skýtala bezpečný dočasný úkryt ve skrytém prostoru pod krov. V drogerii zůstal pouze Kubíčekův syn Drahomír, jenž gestapu vypověděl, že otec odešel na poštu. V krátkém čase nato pak byla celá pošta obklíčena. Ve večerních hodinách se Kubíček vydal pro věci do svého domu v Husově ulici, vchod do domu byl však již hlídán. Musel se tedy nepozorovaně propížit přes zahrady, což se mu naštěstí zdařilo. Doma již měl od manželky nachystané zavazadlo s nezbytnými potřebami k útěku.

Ani po odchodu z Mikulova neztratil Kubíček spojení se svou odbojovou skupinou. O jeho pobytu na útěku od září 1944 do dubna 1945 však toho není příliš známo. Ukrýval se na různých místech v protektorátu, podařilo se zjistit, že se skrýval u bývalého mikulovského okresního hejtmána JUDr. Kadeřávka v Brně a také u své sestry v Přerově, pobýval též v Praze.

Poválečná léta 1945–1948

• ZÁCHRANA MIKULOVSKÉHO ZÁMKU

Od počátku dubna 1945 se Hugo Kubíček ukrýval již na Mikulovsku a po Mikulovu se dokonce pohyboval v přestrojení s falešným knírkem. Užitečným úkrytem pro něj byl podnik Fruta v nedalekém Prátelsbrunnu.¹² V tomto podniku v dubnu probíhaly velmi důležité schůze odbojové skupiny Mikulov–Břeclav, na nichž se domlouvala strategie skupiny při bojích o Mikulov. Členové skupiny byli také informováni o postupu Rudé armády a o založení

⁹ Dnešní název obce je Bulhary.

¹⁰ SKOPALÍK, c. d.

¹¹ Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, fond Svaz bojovníků za svobodu – okresní výbor Břeclav, inv. č. 70.

¹² Dnešní název obce je Břeží.

Válečným požárem zdevastovaný mikulovský zámek (archiv Regionálního muzea v Mikulově)

českého Revolučního národního výboru v Břeclavi. Do Mikulova se Hugo vydal 23. dubna ráno, v té době bylo město již osvobozeno, mikulovský zámek však stál v plamenech.

Požár dietrichsteinského sídla vypukl při bojích o Mikulov, zámek začal hořet 22. dubna 1945 okolo 11. hodiny dopolední.¹³ Velkým problémem bylo, že se ve městě o situaci na zámku nikdo nestaral. Hašení požáru tak začalo až 23. dubna v dopoledních hodinách pod Kubičkovým vedením, který se nejdříve ohlásil na velení Rudé armády a poté se s vědomím velitele pustil do organizování likvidace požáru.¹⁴ Hašení ohně bylo velmi obtížné, a to jednak z důvodu absolutního nedostatku techniky a jednak kvůli neustále hrozícímu zřícení stropů a stěn objektu. Lidé bojovali s ohněm většinou jen pomocí obyčejných kbelíků s vodou, ale i přes tento primitivní způsob hašení se podařilo uchránit od požáru část objektu se zámeckou knihovnou a zámeckým sklepem s obřím sudem.

Poté, co byl požár uhašen, vydala se skupina na průzkum zámku. Nacházely se zde výbušniny, které byly navzájem propojeny elektrickými dráty, tyto byly navíc polity nejspíše naftou, jelikož ve sklepech našli členové skupiny kanystry s naftou.¹⁵ Dnes můžeme pouze konstatovat, že příčinu požáru mikulovského zámku nelze s jistotou určit, jeho záměrné zapálení proto na základě uváděných dokladů potvrdit ani vyvrátit není možné.¹⁶

Po ohledání požářiště rozhodl Kubiček o nutnosti prohledání celého objektu s cílem zachránit maximum cenných předmětů, které zničujícímu požáru nepodlehly. Tímto

¹³ Národní archiv, fond Ministerstvo vnitra II Praha, sign. 316-124-2.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ K jednotlivým verzím vzniku požáru mikulovského zámku viz RICHTER, Jan: Ještě jednou o požáru mikulovského zámku v dubnu 1945, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2002-2003, s. 61-67. Také OLIVA, Martin – KOSTRHUN, Petr: Česká archeologie pod jhem nacismu, Archeologické rozhledy, roč. 71 (2019), str. 105-137.

Hugo Kubíček (Nový život, 1965)

největších problémů. Jedním z těch velkých se ukázaly neuhášené požáry, které vznikly při osvobozovacích bojích; likvidaci požárů navíc komplikoval i nefunkční městský vodovod. Hašení probíhalo pomocí stříkaček, jež byly zásobovány vodou nabíranou ze studní. I přes tyto obtíže se požáry podařilo zastavit, a historický střed města tak zachránit. Do hašení se zapojilo veškeré civilní obyvatelstvo.

Bojová linie se v té době zastavila na dlouhých 17 dní zhruba deset kilometrů severně od Mikulova. Pro zajištění bezpečnosti českých žen a dětí, které byly v Mikulově, proto mikulovsko-břeclavská odbojová skupina zorganizovala jejich přesun do již klidné Břeclavi. V dalších dubnových dnech bylo třeba pochovat padlé, odklidit ruiny po zničených budovách a také zakopat zdechliny zvířat. Ke všem potřebným zabezpečovacím a úklidovým pracím zde ovšem chyběli lidé – Čechů bylo v Mikulově velmi málo a Němcům nebylo možné některé práce z důvodu nedůvěryhodnosti svěřit.

Ve městě bylo zřízeno několik lazaretů, kde se o raněné vojáky staraly především mikulovské ženy. Zbudovalo se také několik vývařoven pro české repatrianty, kteří se vraceli z koncentračních táborů v Rakousku. Tito lidé se tu mohli zadarmo stravovat a také přespávat. Takto zde bylo ubytováno na tři stovky osob, jež dostávali k jídlu dokonce i maso, jež se vozilo z Hodonína výměnou za mouku.¹⁷

Dne 9. května 1945 dorazil do města první zástupce takzvané košické vlády – první vlády Zdeňka Fierlingera. Jednalo se o partyzána kpt. Michala; ten potvrdil mikulovský okresní národní výbor (ONV) a také místní národní výbor (MNV). Předsedou ONV Mikulov se stal Hugo Kubíček, předsedou MNV Mikulov byl ustanoven Robert Čermák. Ve

úkolem pověřil Dr. Karla Jüttnera, profesora zdejšího gymnázia, předsedu muzejního spolku a kustoda spolkového muzea. Karl Jüttner tak doslova z rozvalin vynášel a zabezpečoval předměty ohromné ceny, zvláště umělecké poklady pocházející z různých muzeí v Normandii, ve Francii a umělecké předměty z dietrichsteinských sbírek. Zprávu o průběhu požáru a zachráněných sbírkách podal Kubíček na Zemský národní výbor v Brně začátkem června 1945.¹⁷

Oficiální vyšetřování požáru mikulovského zámku, označeného za záměrně založený požár, začalo rok poté, v dubnu 1946. V protokolech jsou uvedeni tři klíčoví svědci, a to: Hugo Kubíček, Karl Jüttner a také mikulovský vikář Otmar Blatný. Všichni tři vypovídali ve shodě a jako hlavního podezřelého ze založení ničivého ohně označili vedoucího místní buňky NSDAP Antona Sogla.¹⁸ Ten byl nakonec uznán vinným a byl na něj vydán zatykač.

• KUBÍČKOVA POLITICKÁ KARIÉRA

Již 23. dubna 1945 byl Hugo Kubíček místním velitelem Rudé armády jmenován starostou města a okamžitě se pustil do řešení

¹⁷ Národní archiv, fond Ministerstvo vnitra II Praha, sign. 316-124-2.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

vedení ONV nezanechal Hugo Kubíček za krátkou dobu svého působení výraznější stopu, podstatnější byla jeho činnost v MNV.

První schůze Místního národního výboru Mikulov se uskutečnila necelý měsíc po osvobození, a to 15. května 1945. Na schůzi byli zvoleni funkcionáři MNV, Hugo Kubíček se stal policejním a také zdravotním referentem, jeho syn Drahomír referentem obchodu a živností, byla mu také přiznána drogistická živnost.²⁰

Hugo zde upozorňoval na předchozí chyby vedení města a apeloval na to, aby nebyly opakovány. Kubíček a předseda MNV Čermák na schůzi vyzývali členy MNV, aby se pokusili zajistit cenný majetek před zničením, což se dělo velmi často zejména v ruinách mikulovského zámku.

Na dalších schůzích se nejčastěji řešily žádosti o přidělení domů po vysídlených občanech německé národnosti a také o přidělení různých živností. Rozhodování v této oblasti spadalo do referátu Drahomíra Kubíčka. Předseda MNV Čermák se často na těchto schůzích vyjadřoval v neprospěch žádostí ze strany Němců. Na Kubíčkův popud byla při MNV zřízena bytová komise, jež se měla věnovat zejména zmapování volných bytů po Němcích, kteří již byli odsunuti.

Na šesté schůzi MNV, na níž byly vyzdvihnuty Kubíčkovy válečné zásluhy a oceněno také osobní nasazení jeho manželky Josefy a syna Drahomíra, byl Kubíček vyzván, aby se ujal lékárny po německém lékárníku Hoegerovi, což učinil.²¹

Na sedmé schůzi MNV, konané 31. května 1945, bylo zvoleno nové vedení MNV. Předsedou se stal Hugo Kubíček, který získal hlas od všech 31 členů MNV. Dále byli zvoleni tři místopředsedové, a to Robert Čermák, jenž dosud zastával post předsedy MNV, Karel Drlík a František Pustina. Také bylo rozhodnuto, že Kubíčkovi bude „pro farmaceutické účely v zájmu všech občanů města“ přidělena místnost po Němci Gotvaldovi. Na Kubíčkův návrh byly dále projednány korekce platů členů a spolupracovníků MNV. V reakci na tento bod jednání zazněla informace od finančního referenta, že pro chod města je k dispozici 100 000 Kčs. Tyto prostředky byly získány zejména zabavením odsunutým Němcům, část také obchodem s armádou. Na závěr schůze vyzval Hugo všechny Čechy k tvrdé práci ve prospěch republiky.

Za Kubíčkova působení jako předsedy MNV se řešila také otázka městského koupaliště, které se veřejnosti již v roce 1945 opět otevřelo. O prostor koupaliště měla zájem také armáda, té však bylo povoleno využívat koupaliště u vápencového lomu u Mariánského mlýna.

Kubíčkovo působení jako předsedy MNV skončilo dvanáctou schůzí, jež se konala 3. července 1945 a na níž byl zvolen předsedou Karel Drlík, člen KSČ. Kubíček se stal místopředsedou MNV a současně předsedou finanční komise.²²

Usnesením MNV byl Hugo Kubíček pověřen dopsat do městské kroniky události, jež se staly mezi lety 1938 a 1945. Důvodem byla skutečnost, že z tohoto období existoval pouze pronacistický německy psaný zápis. Hugo Kubíček – jako jeden z mála Čechů, který setrval téměř celé období okupace v Mikulově – se tak stal prvním českým mikulovským kronikářem.

Důležitou událostí pro město se stalo první výročí osvobození; při této příležitosti bylo 22. dubna 1946 uspořádáno na náměstí slavnostní shromáždění. Mezi řečníky, kteří na shromáždění vystoupili, byl i Hugo Kubíček. Řečníci ve svých projevech zdůrazňovali zejména důležitost obrany hranic.

Z politického života odešel Hugo Kubíček v roce 1948 po nástupu akčních výborů.

• V SOCIALISTICKÉM REŽIMU

Velkou životní ranou se pro Huga Kubíčka stalo znárodnění jeho drogerie po únorovém převratu v roce 1948. Novou drogerii si otevřel na náměstí v roce 1945 a vložil do ní

²⁰ Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, fond Městský národní výbor Mikulov, inv. č. 1.

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

většinu svých úspor. Po této události byl nucen najít si zaměstnání, aby odsloužil léta potřebná k získání práva na starobní důchod. Nakonec bylo Kubíčkovu umožněno pracovat v lékárně v Uherském Hradišti. Kvůli problémům s dojížděním musel část pracovního týdne v Hradišti zůstat, zpočátku ovšem bez možnosti ubytování, takže přespával ve skladu. Později mu bylo povoleno užívat byt nad lékárnou. V Uherském Hradišti pracoval mezi lety 1951 a 1954.

Kromě problémů se zaměstnáním měla Kubíčková rodina problémy také s bydlením. V roce 1951 byl Kubíčkův syn Drahomír nucen se svou rodinou opustit Mikulov, jelikož byli ze svého domu vystěhováni. Pravděpodobným důvodem ostrakizace byl nesouhlas rodiny s politikou KSČ. Hugo Kubíček vystěhován z Mikulova nebyl, jeho rodina se však do svého právoplatně zakoupeného domu směla vrátit až v roce 1960.

V roce 1954 bylo Kubíčkovu umožněno nastoupit opět do lékárny v Mikulově. Pracoval zde do roku 1960, kdy jako téměř sedmdesátník odešel do penze. Ovšem ani v penzi neztratil zájem o farmacii. Lidé z širokého okolí si k němu chodili pro nejrůznější masti, jež díky své skvělé znalosti bylin připravoval. Po uvolnění poměrů v roce 1960 jej velmi často navštěvovali bývalí mikulovští spoluobčané – Němci –, kteří byli po druhé světové válce vysídleni do Rakouska.

Hugo Kubíček zemřel 16. října 1966 ve svém domě na Husově ulici v Mikulově. Je pohřben na mikulovském hřbitově.

Závěr

Obraz života Huga Kubíčka – zajímavé osobnosti mikulovské historie první poloviny 20. století –, jež se podařilo sestavit z informací z rodinného archivu, vzpomínek rodinných příslušníků, dobového tisku a dostupných archivních materiálů, vypovídá mnohé o době dramatických událostí ve městě, které v závislosti na své poloze pohraničního sídla zažilo tehdy konec jedné své historické epochy a počátek nové. A Hugo Kubíček byl jedním z těch, kteří toto období nejen prožívali, ale také do jeho dění aktivně zasahovali. A byť se nepodařilo zmapovat Kubíčkův život zcela do detailů, přesto napověděl mnohé.

Když se v roce 1926 Hugo Kubíček přistěhoval do města, česká menšina zde dosahovala zhruba 10 % z celkového počtu obyvatel. Prožil tu rok 1938 a období okupace, v němž ve městě zbylo pouze několik desítek občanů české národnosti. Zažil tu poválečné období, kdy německá populace přestala téměř existovat. Když roku 1960 odešel do důchodu, bylo to zcela jiné město, než do jakého jako mladý lékárník přišel – uběhlo přitom pouhých 34 let...

A Hugo Kubíček do událostí svého města skutečně vstupoval – zprvu jako člověk ovlivňující kulturní život v Mikulově, za německé okupace jako člen odbojové skupiny a po válce coby člověk snažící se zmírňovat následky válečných událostí. O Kubíčkovu samotném vypovídá nejlépe jeho životní postoj z období těsně po skončení druhé světové války. Kvůli odsunu německých spoluobčanů byla velká část nemovitostí ve městě opuštěná. Stalo se tak normou, že docházelo k obohacování se na úkor Němců a k přivlastňování jejich nemovitostí. Kubíček byl později často dotazován, z jakého důvodu se také nepřestěhoval do většího domu. Na tuto otázku odpovídal tak, že všechny ty domy patřily jeho přátelům a také že by si nikdy nedovolil vzít si něco, co mu nepatří. Osobní život Kubíčkovu zcela změnil nástup komunistického režimu v roce 1948 – přestal být součástí veřejného a politického dění ve městě, v historii Mikulova však má své nepominutelné místo.

Článek je upraveným textem práce vyhotovené pro středoškolskou odbornou činnost v roce 2022 (obor Historie – Jiří Souchop, 4. místo v Celostátní přehlídce prací Středoškolské odborné činnosti za práci Působení Huga Kubíčka v Mikulově)

Prameny

- Národní archiv, fond Ministerstvo vnitra II Praha, sign. 316-124-2.
- Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, fond Městský národní výbor Mikulov, inv. č. 1.
- Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově, fond Svaz bojovníků za svobodu – okresní výbor Břeclav, inv. č. 70.
- Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnázium Olomouc I, inv. č. 50 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=20A18F90B5D811E5B-5410025649FE690&scan=30e314c471f44002ba50c573c160c4a9> [cit. 29. prosince 2021].
- Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnázium Olomouc I, inv. č. 51 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=1AA94697B5D811E5B-5410025649FE690&scan=14c41252ef7241a99843dda578c0d598> [cit. 29. prosince 2021].
- Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnázium Olomouc I, inv. č. 52 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=20A187F6B5D811E5B-5410025649FE690&scan=f052d7c595f2435995df30e345ff158f> [cit. 29. prosince 2021].
- Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnázium Olomouc I, inv. č. 53 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=1AA94467B5D811E5B-5410025649FE690&scan=07e7a56abb954a56bdcbc63be1de2983> [cit. 29. prosince 2021].
- Zemský archiv v Opavě, fond Sběrka matrik Severomoravského kraje, sign. O V 9 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=be97926e-f13c-102f-8255-0050568c0263&scan=42628a4cf55542b291ba75bc4840830a> [cit. 15. ledna 2022].
- Zemský archiv v Opavě, fond Sběrka matrik Severomoravského kraje, sign. NJ IX 6 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=29e3f91ac933f2f4:2c7a-f293:146ec53500c:7f9c&scan=daf48ad2fdcf418aba030fe86b62241f> [cit. 15. ledna 2022].
- Zemský archiv v Opavě, fond Sběrka matrik Severomoravského kraje, sign. Bi IV 18 [online]. Dostupné na <https://digi.archives.cz/da/permalink?xid=be8e7ecc-f13c-102f-8255-0050568c0263&scan=874db69c20a44e098c5be504e41799ba> [cit. 15. ledna 2022].
- Rozhovor s Danou Souchopovou, Mikulov, 27. 12. 2020 a 29. 12. 2021.
- Rozhovor s Jiřím Kubíčkem, Mikulov, 29. 12. 2021 a 29. 1. 2022.

Literatura

- HOLEČKOVÁ, Soňa: Ztráty 7. gardové armády v bojích na pravém břehu Dyje v prostoru od Poštorné po Nový Přerov, Jižní Morava, roč. 52 (2016), str. 323–365.
- KORDIOVSKÝ, Emil: Alfons Mucha a Mikulov, Malovaný kraj. Vlastivědný časopis Slovácka a Záhorí, roč. 21 (1985), č. 5, s. 14–15.
- KORDIOVSKÝ, Emil: Alfons Mucha a jeho mikulovská korespondence, Jižní Morava, roč. 22 (1986), str. 187–199.
- OLIVA, Martin – KOSTRHUN, Petr: Česká archeologie pod jhem nacismu, Archeologické rozhledy, roč. 71 (2019), str. 105–137.
- RICHTER, Jan: Ještě jednou o požáru mikulovského zámku v dubnu 1945, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2002–2003, s. 61–67.
- SKOPALÍK, Jindřich: Světlo v černé tmě. Krysy opouštějí loď. Šlo o naše město. Svoboda (rozhovor s Hugem Kubíčkem), Nový život, roč. 6 (1965), č. 17 (22. dubna), s. 4.
- SVOBODA, Miroslav a kol.: Mikulov, Praha 2013.
- VRBKA, Svatopluk: Povídaní o Mikulově. Aneb o čem městské kroniky hovoří a o čem mlčí, Mikulov 2009.

Internetové zdroje

MENŠÍKOVÁ, Miroslava: Internetová encyklopedie dějin Brna. František Feigerle [online]. Dostupné na https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5583 [cit. 15. září 2021].

Jiří Souchop

Hugo Kubíček's work in Mikulov

PhMr. Hugo Kubíček (1891–1966), an educated and cultured man, was a prominent figure in Mikulov during the First Republic. He later became involved in the wartime resistance and in political events following the Second World War.

The story of his life was put together using information from the family archive, memories of family members, contemporary press, and available archive materials.

He lived in Mikulov during dramatic events. The town was located at the border with Austria and had a mostly German population. Before the war, the Czech minority in Mikulov amounted to roughly 10 % of the total population. Near the end of the Second World War, Mikulov experienced the end of one of its historical epochs. The town's population has significantly changed.

Hugo Kubíček actively participated in the cultural and social life of the town to which he moved as a young pharmacist in 1926. He knew and met many important public figures. The most famous was Czech painter Alfons Mucha. Mucha already had strong ties to Mikulov, and the two men formed a strong friendship.

After the annexation of Mikulov by the German Reich, Kubíček did not move to the protectorate. The Czech consul in Vienna asked Kubíček to stay to support the remaining Czechs. He obliged and started to organize a resistance movement. His group mainly focused on sabotaging trains carrying military equipment.

In April 1945, he played a significant role in putting out a fire at Mikulov Castle, which broke out during fighting. After the war, he briefly became the mayor of Mikulov and helped to mitigate the consequences of wartime events.

Hugo Kubíček retired from political and public life after the communist coup in 1948. In the following years his entire family was ostracized by the newly established regime.